

Правовою основою забезпечення інноваційної діяльності є наступні законодавчі акти: Закони України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», «Про інноваційну діяльність», «Про наукову і науково-технічну експертизу», «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», «Про спеціальний режим інвестиційної і інноваційної діяльності технологічних парків», «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» інші нормативно-правові документи. Зокрема, ст.7 ЗУ «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» визначає стратегічні пріоритетні напрями інноваційної діяльності, до переліку яких входять машинобудування та приладобудування, що є основою високотехнологічного оновлення всіх галузей виробництва [3].

Регіональна інноваційна система повинна сприяти створенню регіональних інноваційних виробничих кластерів, формуванню та розвитку взаємовідносин між інноваційними підприємствами, що діють на території даного регіону, державними регіональними установами та науковими та освітніми закладами регіону.

Окремо слід зазначити важливість впливу інноваційного клімату на формування взаємодії між підприємствами у корпоративних структурах. Кризові явища у політиці та економіці країни можуть негативно позначатись на розвитку підприємств, зокрема і на інноваційному розвитку підприємств машинобудування. У цій ситуації пошук надійного партнера набуває особливої актуальності, а співпраця у рамках корпорації може забезпечити гарантії виконання зобов'язань на взаємовигідних для партнерів умовах.

Незважаючи на значну роль зовнішнього середовища у діяльності підприємства, основні процеси відбуваються у внутрішньому середовищі організації.

При розробці будь якого проекту перш за все необхідно визначитись з метою, цілями та завданнями, задля досягнення та вирішення яких цей проект і розробляється.

Головні цілі управління підприємством машинобудування під час взаємодії з партнерами в корпоративній структурі можна визначити наступним чином:

1. Підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Розробка та виробництво інноваційної продукції. 3. Підвищення прибутковості підприємства

Для досягнення цих цілей менеджерам потрібно буде виконати такі завдання:

– сформулювати відкриту інноваційну систему;

– налагодити співпрацю з іншими підприємства корпоративної структури;

– залучити до спільної діяльності наукові та освітні установи.

Для вирішення цих завдань необхідно перейти до наступного етапу – розробки програми корпоративної взаємодії ІСП з інноваційними системами інших підприємств. Це план дій, спрямованих до досягнення кінцевої мети підприємства.

Управління інноваційною системою підприємства базуються на двох основних складових:

– організаційних заходах;

– економічних важелях.

Організаційні заходи включають: прийняття управлінських рішень щодо вибору партнерів для корпоративної взаємодії на всіх рівнях та їх затвердження, формування відкритої інноваційної системи (залучення зовнішніх фахівців, вихід на нові ринки, створення спеціалізованого інформаційного ресурсу для обміну ідеями з партнерами у процесі взаємодії), налагодження співпраці з освітніми установами (надання можливості студентам отримати практичні навички на підприємстві з можливістю їх подальшого працевлаштування); удосконалення організаційної структури підприємства (для налагодження взаємовідносин з партнерами по корпорації необхідно визначити коло осіб, які безпосередньо нести відповідальність за таку співпрацю).

Економічні важелі повинні забезпечувати та доповнювати організаційні заходи. Вони включають: власні фінансові ресурси підприємства у вигляді чистого прибутку підприємства; трансфертні ціни, економія від яких може використовуватись для фінансування інноваційних проектів; інвестиційні ресурси – ресурси, за допомогою яких підприємство може втілювати намічені заходи щодо покращення інноваційної привабливості; матеріальне стимулювання працівників (для підвищення ефективності та прискорення впровадження запропонованих заходів).

Організаційні заходи та економічні важелі разом впливають на інноваційну систему підприємства в цілому вдосконалюючи та розвиваючи її. Так, формується оновлений інноваційний потенціал, розвивається інноваційна інфраструктура підприємства та створюється інноваційна культура підприємства. В сукупності, всі ці заходи покращують інноваційну привабливість підприємства машинобудування.

Завдяки такому покращенню досягаються і першочергово визначені цілі проекту: відбувається виробництво інноваційної продукції, залучаються нові клієнти та інвестори, створюються нові знання як у процесі співпраці з партнерами по корпоративній структурі, так і в результаті залучення зовнішніх фахівців, а, отже, підвищується і конкурентоспроможність підприємства.

Висновки. Перехід України на інноваційну модель розвитку економіки створює для вітчизняних підприємств нові умови функціонування на інноваційних ринках. А вплив глобалізації на економічні процеси вимагає від підприємств бути більш відкритими на глобальному рівні, використовуючи відкриту інноваційну модель. Тому розробка дієвого та ефективного механізму управління інноваційною системою підприємства сприятиме покращенню його інноваційної та інвестиційної привабливості, а також підвищенню конкурентоспроможності.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Копішинська К.О. Структура та контурність функціонування інноваційної системи підприємства / К.О. Копішинська // Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Збірник наукових праць. Серія: Технічний прогрес та ефективність виробництва. – Х.: НТУ «ХПІ». – 2013. - №44 (1017). – С. 79-85
2. Тульчинська С.О. Функціонування організаційно-економічного механізму інноваційного процесу [Електронний ресурс] / С.О. Тульчинська // Стратегічні пріоритети, №1(6), 2008 р., с. 89-95 – Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/book/StrPryor/6/13.pdf>
3. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» м. Київ, 16 січня 2003 року N 433-IV

УДК 338.432:332.15

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ЗАХІДНО-ПОЛІСЬКОГО РЕГІОНУ

Коробка С.В. к.е.н., доцент кафедри менеджменту, Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького (Україна).

Коробка С.В. Організаційно-економічні механізми інноваційного розвитку сільських територій Західно-Поліського регіону.

В статті досліджено проблеми, які мають зв'язок з низьким рівнем інноваційної активності на сільських територіях Західно-Поліського регіону України, виявлено джерела та причини появи даних проблем, а також подано пропозиції що до їх вирішення, а також організаційно-

економічні механізми стимулювання інноваційного розвитку сільських територій Західно-Поліського регіону.

Виходячи з проведеного дослідження можна зробити висновок, що вивчення організаційно-економічних механізмів інноваційного розвитку сільських територій Західно-Поліського регіону є важливим в сучасних умовах. Інноваційна діяльність в нашій країні спрямована на використання та комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентно-спроможних товарів і послуг. Пріоритетними напрямками інноваційної діяльності у сільській місцевості, є – наукові, економічні і соціальні обґрунтовані та законодавчі, які направлені на забезпечення вимог суспільства у високотехнічних, конкурентоспроможній, екологічно чистій продукції, високоякісних послугах та збільшенні експортного потенціалу держави.

Реалізація інноваційних проектів на сільських територіях Західно-Поліського регіону має ряд ризиків, які послаблюють зацікавленість потенційних інвесторів вкладати кошти у цю сферу, до яких можна віднести переважаючу питому вагу особистих господарств населення у землекористуванні та виробництві сільськогосподарської продукції; тривалий термін окупності інноваційних проектів у сільському господарстві, порівняно з іншими видами економічної діяльності тощо.

До основних пріоритетів інноваційного розвитку сільських територій Західно-Поліського регіону: посилення інноваційної спрямованості сільськогосподарського виробництва; інноваційний розвиток інфраструктури сільських територій регіону; запровадження організаційно-економічних механізмів інноваційного розвитку людського капіталу сільських територій регіону; диверсифікація діяльності на сільських територіях регіону на інноваційній основі.

Реалізація запропонованих заходів з інноваційного розвитку сільських територій і їх державної підтримки будуть допомагати досягненню стратегічних цілей: підвищенню конкурентоспроможності вітчизняної сільськогосподарської продукції на основі інвестиційної спрямованості й модернізації галузі; стійкому розвитку сільських територій, підвищенню зайнятості і рівня життя сільського населення.

Отже, все очевиднішим стає те, що інноваційний розвиток сільських територій відіграє важливу роль в розвитку Західно-Поліського регіону. Це не тільки ініціюватиме появу нових робочих місць, але й розширить поле ділової активності, залучаючи до трудової діяльності і тих громадян, які не мають високої конкурентоздатності. Організаційно-економічні механізми інноваційного розвитку сільських територій Західно-Поліського регіону у ході подальшого формування сприятливих умов для його розвитку все більше буде впливати на економічне зростання, стимулювати структурну перебудову економіки держави.

Ключові слова: організаційно-економічні механізми, інновації, розвиток, інноваційний розвиток, сільські території, Західно-Поліський регіон.

Коробка С.В. Организационно-экономические механизмы инновационного развития сельских территорий Западно-Полесского региона.

В статье исследованы проблемы, которые имеют связь с низким уровнем инновационной активности на сельских территориях Западно-Полесского региона Украины, выявлено источники и причины появления данных проблем, а также представлены предложение их решения, а также организационно-экономические механизмы стимулирования инновационного развития сельских территорий Западно-Полесского региона. Исходя из проведенного исследования можно сделать вывод, что изучение организационно-экономических механизмов инновационного развития сельских территорий Западно-Полесского региона является важным в современных условиях. Инновационная деятельность в нашей стране направлена на использование и коммерциализация результатов научных исследований и разработок и предопределяет выпуск на рынок новых конкурентно-способных товаров и услуг. Приоритетными направлениями инновационной деятельности в сельской местности, - научные, экономические и социальные обоснованные и законодательные, направленные на обеспечение требований общества в высокотехнических, конкурентоспособной, экологически чистой продукции, высококачественных услугах и увеличении экспортного потенциала государства. Реализация инновационных проектов на сельских территориях Западно-Полесского региона имеет ряд рисков, которые ослабляют заинтересованность потенциальных инвесторов вкладывать средства в эту сферу, к которым можно отнести превосходящую удельный вес личных хозяйств населения в землепользовании и производстве сельскохозяйственной продукции; длительный срок окупаемости инновационных проектов в сельском хозяйстве, по сравнению с другими видами экономической деятельности и тому подобное. К основным приоритетам инновационного развития сельских территорий Западно-Полесского региона: усиление инновационной направленности сельскохозяйственного производства; инновационное развитие инфраструктуры сельских территорий региона; внедрение организационно-экономических механизмов инновационного развития человеческого капитала сельских территорий региона; диверсификация деятельности на сельских территориях региона на инновационной основе. Реализация предложенных мероприятий по инновационному развитию сельских территорий и их государственной поддержки будут помогать достижению стратегических целей: повышению конкурентоспособности отечественной сельскохозяйственной продукции на основе инвестиционной направленности и модернизации отрасли; устойчивому развитию сельских территорий, повышению занятости и уровня жизни сельского населения. Итак, все очевиднее становится то, что инновационное развитие сельских территорий играет важную роль в развитии Западно-Полесского региона. Это не только инициировать появление новых рабочих мест, но и расширит поле деловой активности, привлекая к трудовой деятельности и тех граждан, которые не имеют высокой конкурентоспособности. Организационно-экономические механизмы инновационного развития сельских территорий Западно-Полесского региона в ходе дальнейшего формирования благоприятных условий для его развития все больше будет влиять на экономический рост, стимулировать структурную перестройку экономики государства.

Ключевые слова: организационно-экономические механизмы, инновации, развитие, инновационное развитие, сельские территории, Западно-Полесским регион.

Korobka S. Organizational and economic mechanisms of innovative development of rural West Polesie region.

The paper investigates problems that are associated with low levels of innovative activity in rural areas of the West Polesie region Ukraine, revealed the sources and causes of these problems and offer submitted to their decision, and organizational and economic mechanisms to stimulate innovation development Rural West Polesie region. Based on the study it can be concluded that the study of organizational and economic mechanisms of innovative development of rural West Polesie region is important in the modern world. Innovative activity in our country is directed to the use and commercialization of scientific research and development and leads to market for new competitive-capable products and services. The priority areas of innovation in rural areas are - scientific, economic and social well-founded and legislation, aimed at ensuring society's demands in high-tech, competitive, environmentally friendly products, quality services and increase export potential. Implementation of innovative projects in rural areas of the West Polesie region has a number of risks that weaken the interest of potential investors to invest in this area, which include the overwhelming proportion of individual farms in land use and agricultural production; long payback period of innovation in agriculture compared to other economic activities and more. The main priorities of innovative development of rural West Polesie region: strengthening innovation orientation of agricultural production; innovative infrastructure in rural areas of the region; implementation of organizational and economic mechanisms of innovative development of human capital in rural areas of the region; diversification of activities in rural areas of the region on the basis of innovation. The implementation of the proposed measures with innovative rural development and their state support will help the achievement of strategic objectives: increasing the competitiveness of domestic agricultural products based investment focus and modernization of the sector; sustainable rural development, increasing employment and living standards of the rural population. Thus, it becomes evident that an innovative rural development plays an important role in the development of Western Polesie region. These not only initiate the growth of new jobs, but also expand the field of business activity, involving employment and those citizens who do not have high competitiveness. Organizational and economic mechanisms of innovative development of rural West Polesie region in the subsequent creation of favorable conditions for its development will increasingly affect economic growth, promote economic restructuring of the state.

Keywords: organizational and economic mechanisms, innovation, development, innovation development, rural development, West Polesie region.

Постановка проблеми. На етапах реформування агропромислового комплексу інноваційна модель – один із можливих варіантів виходу сільськогосподарства з кризових ситуацій. Інноваційне підприємництво на сільських територіях його роль і місце визначається тим, що це особливий сектор економіки, є основою для налагодження виробництва, має швидку окупність затрат і широку свободу ринкового вибору. Інноваційність діяльності підприємництва на сільських територіях допоможе забезпечити вихід на передові рубежі світового рівня і використати весь аграрний потенціал України, як аграрної країни.

Село і сільські території – не тільки місце проживання значної частини населення нашої країни, а і середовище соціально-культурного розвитку, місце роботи і відпочинку. Сільські території становлять основу сільського виробництва, тут зосереджено 41,6 млн. га. сільськогосподарських угідь, з яких 20,5 млн. грн. знаходяться у володінні сільськогосподарських підприємств, 16,0 млн. га – у власності громадян, 5,1 млн. га. – в користуванні інших землекористувачів. Тут налічується близько 28,5 тис. сіл, де проживає 14,3 млн. жителів, із них 8,5 млн. осіб працездатного віку.[1]

Варто відзначити, що однією з найгостріших проблем розвитку сільських територій України впродовж останніх років залишається низький рівень інноваційної активності суб'єктів господарювання, що працюють у сфері аграрного виробництва та суміжних із ним секторах економіки. Фактична відсутність інноваційно-активних несіськогосподарських підприємств на сільських територіях, а також моральним старінням соціальної та комунальної інфраструктури села ускладнює проблему розвитку інновацій що призводить до зменшення рівня інновацій у розвитку сільської місцевості, втраті ресурсного і людського потенціалу сільських територій, насамперед це характерно для регіонів, які відзначаються специфічними природно-кліматичними умовами.

В сучасних умовах відбувається багато змін, які впливають на інноваційний потенціал і які слід урахувати при управлінні його розвитком. Це розширення варіантів використання ресурсів для досягнення цілей інноваційної діяльності, посилення функцій держави з мобілізації й ефективного використання інноваційних ресурсів, підвищення ролі ймовірнісних факторів, пов'язаних із визначенням напрямку інноваційного потенціалу, ускладнення змісту, структури й динаміки ресурсної бази інноваційного розвитку економічних суб'єктів.

Водночас, без впровадження інновацій у сфері аграрного виробництва, та у несіськогосподарських видах економічної діяльності на сільських територіях Західно-Поліського регіону, а також без модернізації соціальної та комунальної інфраструктури села значний природно-ресурсний і людський потенціал економіки села залишатиметься нереалізованим. Більше того, це посилюватиме соціальну напругу та політичну нестабільність у регіоні.

Аналіз останніх досліджень. В економічній літературі інноваційний розвиток досліджується в різних аспектах, що знайшло відображення у наукових працях В. Александрова, Ю. Бажан, В. Семиноженко, Н. Ушанкова та інші, а також зарубіжні – Г. Бакош, Л. Мінделі, Б. Сато, Б. Твісс та інші.

Виділення невирішених проблем. Проте, особливості інноваційного розвитку сільських територій Західно-Поліського регіону України залишилися не вивченими і вимагають проведення подальших досліджень, особливо за умов кризи, яка сьогодні склалася в економіці країни.

Мета наукової статті наукове обґрунтування організаційно-економічних механізмів інноваційного розвитку сільських територій Західно-Поліського регіону.

Результати досліджень. Закон України “Про інноваційну діяльність” трактує інновації як “новотворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоспроможні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери”.[2]

Впровадження інновацій який забезпечує сталий прогресивний розвиток виробництва шляхом його інтелектуалізації з метою випереджаючої конкурентоспроможності власного виробництва, а також забезпечення рівномірного розвитку регіонів. Політична реформа та інноваційна перебудова економіки – це, по суті, два органічно пов'язані один із одним процеси, основа досягнення нової якості суспільного прогресу і водночас шлях наближення України до Європейських стандартів, шлях реалізації наших завдань і на цьому стратегічному напрямі.

Інноваційна діяльність спрямована на використання та комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентно спроможних товарів і послуг. Пріоритетними напрямки інноваційної діяльності, є – наукові, економічні і соціальні обґрунтовані та законодавчі, які спрямовані на забезпечення потреб суспільства у високотехнічних, конкурентоспроможній, екологічно чистій продукції, високоякісних послугах та збільшенні експортного потенціалу держави.

Реалізація інноваційних проектів на сільських територіях Західно-Поліського регіону має ряд ризиків, які послаблюють інтерес потенційних інвесторів вкладати кошти у цю сферу, до яких можна віднести переважачу питому вагу особистих господарств населення у землекористуванні та виробництві сільськогосподарської продукції; тривалий термін окупності інноваційних проектів у сільському господарстві, порівняно з іншими видами економічної діяльності тощо. Також, одним з обмежуючих чинників для поширення інновацій у аграрному секторі Західно-Поліського регіону є значна залежність останнього від природно-кліматичних умов, сезонності виробництва та настання непередбачуваних (надзвичайних) обставин.

Для здійснення інноваційного розвитку використовуються два підходи до розв'язання проблем: стабілізація і розвиток сільськогосподарських і харчових підприємств та розробка шляху розвитку з урахуванням регіональних аспектів [3].

До взаємопов'язаних проблем, які стримують інноваційний розвиток сільських територій Західно-Поліського регіону, на особливу увагу заслуговують наступні [4]:

1. Моральна і фізична зношеність об'єктів комунальної інфраструктури. На протязі багатьох років об'єкти комунальної інфраструктури сільських територій регіону не фінансуються належним чином, що призводить до їх занепаду та руйнування. Притаманне періоду планово-адміністративної економіки інвестування та фінансове забезпечення цих об'єктів з бюджетів колгоспів і радгоспів було зруйноване після їх реорганізації. Натомість альтернативного організаційно-економічного механізму впроваджено не було.

2. Зниження інноваційного потенціалу на сам перед пов'язана з занепадом соціальної інфраструктури села, та погіршення якості людського капіталу сільських територій регіону. Перебуваючи у занедбаному стані соціальна інфраструктура села перепрофілюється і переходить до само фінансування насамперед за рахунок отримання орендної плати від сторонніх організацій, розташованих у їх приміщеннях (зокрема – у приміщеннях сільських клубів, бібліотек, дитячих садків тощо).

3. Монофункціональний характер економічного розвитку сільських територій. Для сільських територій Західно-Поліського регіону фактично не є характерним диверсифікація видів економічної діяльності, домінуючим залишається сільськогосподарське виробництво. Це пов'язане з браком дієвих програм державної підтримки підприємницьких ініціатив та інноваційних ідей на селі, відсутністю належних можливостей для професійної перепідготовки та перекваліфікації мешканців сільських територій, недоступністю інформаційного забезпечення розвитку несіськогосподарських видів діяльності у сільській місцевості. Концентрація уваги на аграрному виробництві сільських територій регіону призводить не лише до зниження рівня доходів сільського населення, призводячи до низького рівня його життя, але й унеможливорює повноцінну реалізацію особистого потенціалу розвитку мешканців сіл.

Монофункціональність сільських територій Західно-Поліського регіону також обмежує можливості акумулювання достатньої кількості інвестиційних ресурсів у сільській економіці, в тому числі з метою реалізації інвестиційних проектів інноваційного спрямування. Сприйняття владою сільських територій регіону виключно кризу призму проблем аграрного сектору економіки консервує стереотипне мислення щодо неможливості їх багатофункціонального розвитку, послаблюючи перспективи реалізації інноваційних проектів у сферах туризму, енергетики, побутових послуг, IT-технологій на основі застосування сучасних інформаційних технологій, що дозволили б подолати обмеження, спричинені віддаленістю карпатських сіл, низькою щільністю населення та відсутністю належного доступу до традиційних джерел інформації. [5]

4. Низький рівень адміністративно-управлінської спроможності органів місцевого самоврядування сільських територіальних громад. Централізація фінансування та управління місцевих бюджетів супроводжується постійним дефіцитом і перманентною дотаційністю, зокрема і у

сільській місцевості Західно-Поліського регіону. Це у свою чергу призводить до неспроможності органів місцевого самоврядування сільських територій регіону накопичувати необхідну кількість інвестиційних ресурсів для реалізації програм інноваційного розвитку, що унеможливає якісну підтримку органами місцевого самоврядування інновацій у аграрному секторі економіки та в інших сферах господарської діяльності на сільських територіях регіону.

Інноваційний потенціал сільських територій Західно-Поліського регіону суттєво обмежується відсутністю координації що до функціонування різних складових сільської економіки на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях. Так, сільське господарство розвивається у руслі державної аграрної політики; сфера харчової, обробної та легкої промисловості – в контексті пріоритетів промислового розвитку держави; функціонування малих підприємств стимулюється на основі заходів з розвитку підприємництва; будівництво інфраструктурних об'єктів та закладів соціальної сфери села – згідно стратегічних завдань відповідних профільних відомств[6]. Сільські територіальні громади фактично стають відірваними від процесів стратегування та програмування розвитку сільських територій, що призводить до втрати синергетичного ефекту, який має особливо важливе значення для інноваційного процесу.

Виходячи з вище перерахованого можна виділити наступні пріоритети інноваційного розвитку сільських територій Західно-Поліського регіону:

1. Посилення інноваційної спрямованості сільськогосподарського виробництва. Пріоритетами даного напрямку стануть органічне землеробство і тваринництво, розвиток «зеленої економіки», застосування інноваційних засобів захисту рослин і технологій обробки ґрунту, використання сучасних технічних засобів у сільській місцевості.

2. Інноваційний розвиток інфраструктури сільських територій регіону. Реалізація цього напрямку визначається шляхом формування дієвого організаційно-економічного механізму фінансування інновацій, зорієнтованих на розвиток об'єктів соціальної, комунальної та інноваційної інфраструктури; на реалізацію низки інноваційних проектів у сфері сільської медицини та освіти, будівництва доріг та телекомунікаційних мереж; забезпечення доступу сільських населених пунктів до мережі Інтернет.

3. Запровадження організаційно-економічних механізмів інноваційного розвитку людського капіталу сільських територій регіону. Основним ресурсом для реалізації цього пріоритету є велика частка підприємств, населення та фермерських господарств, які відзначаються вищим рівнем мобільності та адаптованості до інновацій.

Особливо важливим фактором є ставлення робітників до інноваційних процесів, розвиток їх свідомого бажання вкладати свої знання й навички в інноваційну сферу. Дослідження, проведені на вітчизняних підприємствах із цього питання, виявили, що серед керівників вищого й середнього рівнів підтримують і беруть участь в інноваційних процесах у середньому 70% респондентів, 8% ставляться до них пасивно, 10% опитаних чинять опір, 12% взагалі не визначилися. Такі дані свідчать про середній рівень зацікавленості працівників українських підприємств у розвитку інновацій[7].

Проблеми інноваційного розвитку сільських територій пов'язані з наявністю певних стереотипів серед сільських мешканців. До основними з них можна віднести: неготовність відмовлятися від дотацій і субсидій на користь ефективного інноваційного виробництва, небажання витрачати «зайві» кошти на проекти, які потребують додаткових організаційно-управлінських витрат і супроводжуються великою кількістю ризиків, нестача на вітчизняному ринку достатньої кількості ефективно функціонуючих консалтингових компаній, спроможних запропонувати ефективні шляхи трансферу інноваційних технологій з країн ЄС, відсутність відкритого конкурентного середовища у секторі агропромислового виробництва, основним напрямом зростання на якому є підвищення власної конкурентоспроможності підприємства, а не доступ до фіскальних пільг, бюджетних ресурсів чи експортних квот.[8]

4. Пошук нових видів діяльності на сільських територіях регіону на інноваційній основі. Різносторонність розвитку сільських територій означає, що завдяки відповідним організаційно-економічним механізмам підтримки та сприяння розвитку як сільського господарства, так і несільськогосподарських видів економічної діяльності на селі ці території повинні перетворитися на повноцінну частину національного господарства, де населення користуватиметься благами, за якістю та кількістю максимально прирівняними до урбанізованих систем з ідентичними можливостями особистого (кар'єрного) розвитку та економічного достатку.[8]

Багатофункціональний розвиток сільських територій Західно-Поліського регіону є важливою складовою нарощування його інноваційного потенціалу, це дасть можливість збільшувати чисельність тих видів несільськогосподарської діяльності, де впровадження інновацій може відбуватися швидше та ефективніше, ніж у аграрному секторі економіки, це створюватиме умови для максимальної реалізації синергетичного ефекту у функціонуванні економіки сільських територій регіону, що абсорбуватиме підвищенню їх інвестиційної привабливості, зокрема в контексті реалізації інноваційних проектів. Передусім, це стосується туризму та рекреації, сфери послуг, включаючи надання побутових послуг населенню, винесення у сільську місцевість (приміські зони) частини традиційно «міських» видів діяльності, зокрема розвитку харчової промисловості тощо.

Така тенденція є характерною для сільських регіонів країн ЄС та інших держав світу, де дедалі популярнішими стають альтернативні аграрному виробництву види економічної діяльності, які раніше лише умовно пов'язувалися зі сферою сільського господарства. Таким чином, розв'язання проблем розвитку сільських територій у ЄС дедалі частіше пов'язується з їх багатофункціональним розвитком. Диверсифікація сільської економіки сприяє поверненню міських жителів на сільські території та одночасно стимулює потреби у розбудові соціальної інфраструктури села і сфери послуг у сільській місцевості. У країнах із нижчим рівнем економічного розвитку і слабшим аграрним сектором багатофункціональність сільської економіки означає створення для селян можливості додаткових заробітків, це призводить до зниження рівня міграції сільського населення у міста і за кордон, сприятиме розвитку сільської місцевості. На користь такої форми розвитку свідчать не лише економічні, соціальні та культурні, але й екологічні погляди. Зокрема, на порядок денний виходить питання щодо необхідності налагодження ефективного управління засобами землі, води і повітря, дотримання гарантій безпеки виробництва продовольства і продовольчої безпеки.[4]

5. Децентралізацію влади і підвищення функціональної спроможності органів місцевого самоврядування. Першочергова увага має приділятися формуванню ефективного організаційно-економічного механізму державної підтримки інновацій у сільському господарстві та в інших сферах економічної діяльності на селі. Інструментам інноваційного менеджменту, які зарекомендували свою успішність у розвинутих державах світу. Насамперед це стосується поліпшення інвестиційного клімату через фінансування інфраструктурних проектів, створення агропромислових кластерів та агроіндустріальних парків, стимулювання конкуренції на аграрному та суміжних із ним ринках.

До першочергових заходів реалізації інноваційної політики на сільських територіях Західно-Поліського регіону необхідно [9]:

1. Змінити принципи державної підтримки села з переорієнтацією бюджетно-інвестиційної підтримки на першочергову підтримку розвитку інноваційної та комунальної інфраструктури сільських територій. Цей захід передбачає відступ від прямої бюджетної підтримки великих агроформувань, замість цього необхідно використати принципи формування інституційного забезпечення розвитку сільських територій.

Важливим залишається питання, пов'язане з розвитком інфраструктури сільських територій. Переорієнтація на залучення підприємницької ініціативи до вирішення питань пов'язаних з нею може дати позитивний ефект. У цьому контексті важливого значення набуває використання диференційованих ставок податку на додану вартість (з нульовою або мінімальною ставкою для сільгоспвиробників), виведення з-під оподаткування коштів, які інвестуються підприємствами в розвиток соціальної та комунальної інфраструктури сільських територій, поширення на сільських територіях об'єктів інноваційної інфраструктури зі спеціальними податковими режимами. Це в свою чергу стимулюватиме для активізації діяльності на сільських територіях.

Отже, основним напрямом концептуальної переорієнтації механізму здійснення аграрної реформи в контексті розвитку сільських територій Західно-Поліського регіону має стати зміщення акцентів державної аграрної політики у підприємницько-самоврядну площину. Саме за таких умов, може відбутися зміна негативних тенденцій, що спостерігаються сьогодні на сільських територіях, розпочнеться становлення процесів, пов'язаних з формуванням інституційних засад відродження українського села.

2. Стимулювати реалізації програми з розвитку енергозбереження та альтернативної енергетики у сільській місцевості регіону. До

інноваційних шляхів вирішення цього завдання належать: розвиток малої гідроенергетики, використання потенціалу вітрової та сонячної енергії, розробка родовищ сланцевого газу, виробництво біоетанолу тощо.

До основних заходів необхідних для запровадження організаційно-економічних механізмів інноваційного розвитку людського капіталу сільських територій регіону є [10]:

1. Реалізацію навчально-освітніх програм для керівників сільських органів місцевого самоврядування та підприємств сільських територій Західно-Поліського регіону, зорієнтованих на їх ознайомлення з напрямками і можливостями розвитку інноваційного підприємництва на селі. Активізації підприємницької діяльності на сільських територіях можливе за рахунок розвитку регіональних дорадчих служб; сприяти формуванню відкритих інформаційних баз для задоволення потреб сільського населення і організацій; забезпечити доступність інформації (створення інформаційних центрів) про ціни на ресурси і вироблену продукцію, існуючий попит і пропозицію на них, ринки збуту, нові технології виготовлення сільськогосподарської продукції тощо.

Без запровадження дієвого агроконсалтингу, орієнтованого на трансфер інноваційних технологій у сільське господарство Західно-Поліського регіону та розвиток несільськогосподарського підприємництва у селях, підприємці, що ведуть господарську діяльність на сільських територіях регіону, навряд чи зможуть достатньо ефективно реалізовувати інноваційні проекти.

2. Поглиблення співробітництва вищих навчальних закладів і науково-дослідних установ аграрного профілю регіону з сільськими територіальними громадами та підприємницькими структурами, що працюють у сільській місцевості.

Політика стимулювання альтернативної зайнятості на селі сприятиме зменшенню бідності сільських жителів. З метою диверсифікації сільських територій Західно-Поліського регіону на інноваційній основі доцільними є:

1. Запровадити дієві і функціонуючі проекти, спрямованих на розробку та реалізацію програм багатофункціонального розвитку сільських територій на основі активізації несільськогосподарської продукції; тривалий термін окупності інноваційних проектів у сільському господарстві,

2. Створення в областях регіону бізнес-центрів, агро-індустріальних парків, аграрних палат і дорадчих служб, покликаних сприяти підвищенню рівня підприємницької активності на сільських територіях.

3. Формування сприятливих передумов для використання туристично-рекреаційного потенціалу сільських територій Західно-Поліського регіону.

Висновки та пропозиція. Отже, все очевиднішим стає те, що вивчення організаційно-економічних механізмів інноваційного розвитку сільських територій Західно-Поліського регіону є важливим в сучасних умовах. Інноваційна діяльність в нашій країні спрямована на використання та комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентно спроможних товарів і послуг. Пріоритетними напрямками інноваційної діяльності у сільській місцевості, є – наукові, економічні і соціальні обґрунтовані та законодавчі, які спрямовані на забезпечення потреб суспільства у високотехнічних, конкурентоспроможній, екологічно чистій продукції, високоякісних послугах та збільшенні експортного потенціалу держави.

Реалізація інноваційних проектів на сільських територіях Західно-Поліського регіону має ряд ризиків, які послаблюють інтерес потенційних інвесторів вкладати кошти у цю сферу, до яких можна віднести переважачу питому вагу особистих господарств населення у землекористуванні та виробництві сільськогосподарської продукції; тривалий термін окупності інноваційних проектів у сільському господарстві, порівняно з іншими видами економічної діяльності тощо.

До взаємопов'язаних проблем, які стримують інноваційний розвиток сільських територій Західно-Поліського регіону, на особливу увагу заслуговують наступні: моральна і фізична зношеність об'єктів комунальної інфраструктури; зниження інноваційного потенціалу; монофункціональний характер економічного розвитку сільських територій; низький рівень адміністративно-управлінської спроможності органів місцевого самоврядування сільських територіальних громад.

Виходячи з вище перерахованого можна виділити наступні пріоритети інноваційного розвитку сільських територій Західно-Поліського регіону: посилення інноваційної спрямованості сільськогосподарського виробництва; інноваційний розвиток інфраструктури сільських територій регіону; запровадження організаційно-економічних механізмів інноваційного розвитку людського капіталу сільських територій регіону; пошук нових видів діяльності на сільських територіях регіону на інноваційній основі.

Реалізація запропонованих заходів з інноваційного розвитку сільських територій і їх державної підтримки будуть сприяти досягненню стратегічних цілей: підвищенню конкурентоспроможності вітчизняної сільськогосподарської продукції на основі інвестиційної спрямованості й модернізації галузі; стійкому розвитку сільських територій, підвищенню зайнятості і рівня життя сільського населення.

Таким чином, на даному етапі розвиток інноваційної сфери при виході сільськогосподарських підприємств на зарубіжні ринки є основою подолання кризової ситуації у виробничій діяльності підприємств. Найголовнішими факторами слабого розвитку є постійне реформування економіки, недостатнє фінансування з боку влади та інвесторів, а також небажання частини українських працівників застосовувати свої знання й навички в інноваційній сфері. Самофінансування інноваційних заходів, на даний момент, найбільше використовується підприємцями, саме тому інноваційна діяльність характеризується низькими темпами розвитку.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України у період до 2020 року / за ред. Ю.О. Лупенка, В.Я. Масель-Веселяка. –К.: ННЦ “ІАЕ”, 2012. – 182с.
2. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 № 400IV [Електронний ресурс]. – URL:<http://rada.gov.ua>
3. Іртищева І.О. Побудова інноваційних моделей регіональної агропродовольчої сфери на інтеграційній основі. Економіка АПК. - 2009. - №9. - С. 39-43
4. Гоголь Т.В. Багатофункціональний розвиток сільських територій – стратегічна мета державної регіональної політики / Т.В. Гоголь [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/Dutp/2011_1/txts/Gogol.pdf
5. Робота з інвесторами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zolochiv-rda.gov.ua/investor2.htm>
6. Іртищева І.О. Особливості інноваційних процесів у сільському господарстві / І.О. Іртищева [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.confcontact.com/2009_03_05/5_irtisheva.php/
7. Захарченко В.І. Інноваційний потенціал підприємства як об'єкт економічного дослідження [Електронний ресурс] / <http://www.ldpu.org.ua/liberalism/4289db18020f0>
8. Котляров І.Д. Перспективи використання аутсорсинга в сільському господарстві // Регіон: економіка і соціологія. – 2011. - № 3. – С. 59/
9. Promoting Farm/Non-Farm Linkages for Rural Development - Case Studies from Africa and Latin America : [Електронний ресурс] / [B. Davis, T. Reardon, K. Stamoulis, P. Winters] ; Food and Agriculture Organization of the United Nations. – Режим доступу : <http://www.fao.org/docrep/005/y4383e/y4383e00.htm#Contents>
10. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України у період до 2020 року / за ред. Ю.О. Лупенка, В.Я. Масель-Веселяка. –К.: ННЦ “ІАЕ”, 2012. – 182с.